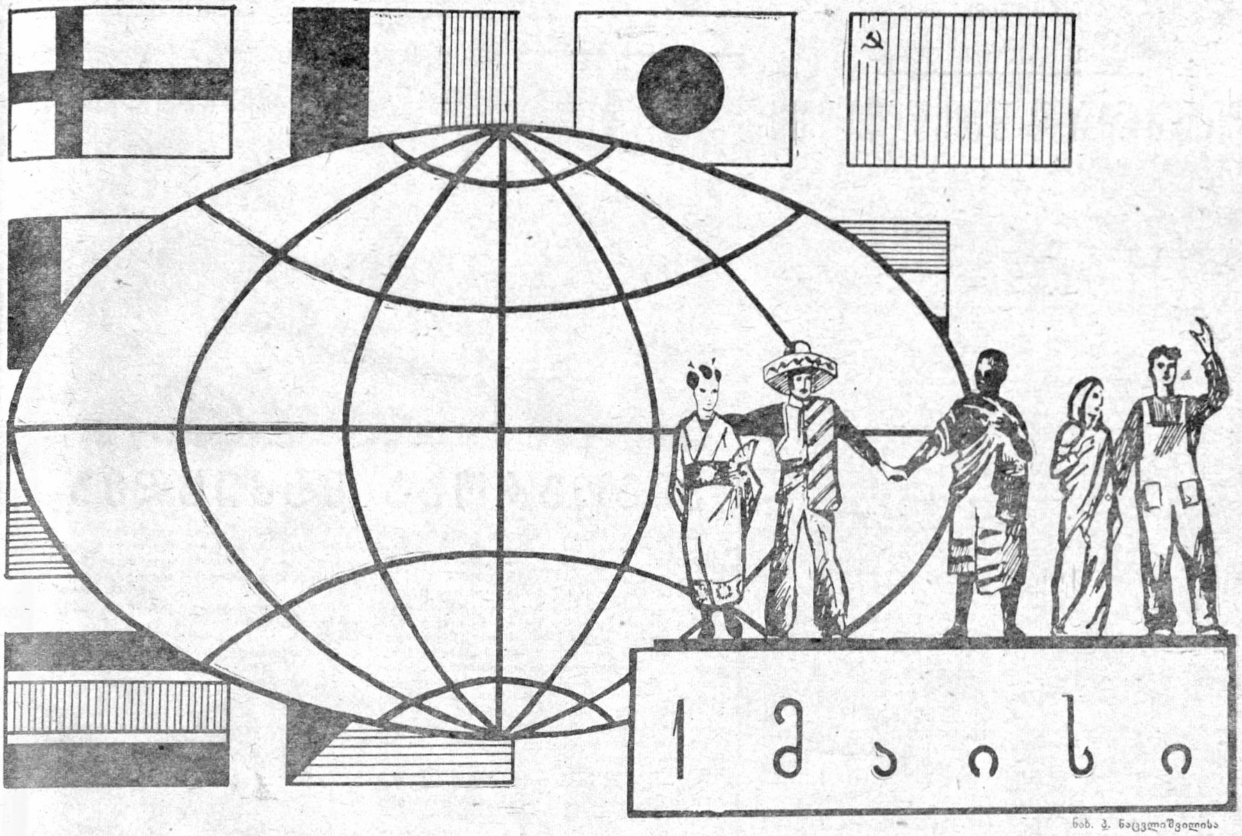

ნახ. ჰ. ნაცვლიშვილისა

ძმობის, ერთობის ზეიმი

პირველი მაისი — ეს არის მსოფლიოს ყველა ქვეყნის მშრომელთა საერთაშორისო სოლიდარობის დღესასწაული. ამ დღეს მაღლა ფრიალებს რევოლუციური ბრძოლისა და შემოქმედების წითელი დროშები. ჩვენი პლანეტის ერთ მესამედზე პირველმაისობა არის განთავისუფლებული შრომის, სოციალიზმისა და კომუნიზმის მშენებლობაში ახალი მიღწევებისათვის ბრძოლის დღესასწაული.

ახლანდელი პირველმაისობა განსაკუთრებით მნიშვნელოვანია, რადგან მას საბჭოთა ხალხი აღნიშნავს საბჭოთა კავშირის კომუნისტური პარტიის 24-ე ყრილობის წელს. ეს ყრილობა ახალ ფურცელს შლის კომუნიზმის მშენებლობაში. საბჭოთა ადამიანები შთაგონებულად შრომობენ მეცხრე ხუთწლედის პირველი წლის დავალებათა შესასრულებლად. სახელოვანი ტრადიციის მიხედვით პირველ მაისს ჩვენი სამშობლო აჯამებს წინასადღესასწაულო დამკვრელური შეჯიბრების შედეგებს. საბჭოთა ხალხის ყოველი ახალი გამარჯვება კომუნისტური საზოგადოების მშენებლობაში — მნიშვნელოვანი წვლილია მსოფლიო რევოლუციურ პროცესში და საუკეთესო არგუმენტია სოციალიზმის სასარგებლოდ.

მშვიდობისა და შრომის დღესასწაულად იქცა პირველმაისობა მოძმე სოციალისტური ქვეყნებისთვისაც, რომლებიც მას აღნიშნავენ სოციალისტურ მშენებლობაში მოპოვებული ახალი მიღწევებით.

კაპიტალისტური ქვეყნების მილიონობით მშრომელი პირველ მაისს ხვდება საგაფიცვო პიკეტებში, პოლიციასთან შეტაკებებში, მღელვარე სადემონსტრაციო კოლონებში. იმპერიალიზმთან კლასობრივი ბრძოლის ფრონტი წლითიწლობით იზრდება და ფართოვდება, ეს ბრძოლა სულ უფრო ხდება მუშათა კლასის პოლიტიკურ ბრძოლად, სოციალურ უფლებათა, დემოკრატიული თავისუფლების, სოციალისტური იდეალებისათვის ბრძოლად. მტკიცდება მუშათა კლასის მძლავრი იარაღი — საერთაშორისო სოლიდარობა. იმპერიალიზმთან და მის აგრესიულ პოლიტიკასთან ბრძოლაში მეტად და მეტად მტკიცდება მსოფლიოს პროგრესული ძალების სოლიდარობა. ჩვენს დღეებში იგი განსაკუთრებით ნათლად ვლინდება გმირული ვიეტნამის, ლაოსისა და კამბოჯის ხალხების მხარდაჭერაში, საბერძნეთის სამხედრო ხუნტის წინააღმდეგ მიმართულ პროტესტებში.

კაპიტალისტური მონობის წინააღმდეგ ბრძოლის დროშათა ქვეშ, სოციალიზმისა და კომუნიზმის ნათელი იდეალების გამარჯვებისათვის დააბიჯებს დედამიწაზე მშრომელთა საერთაშორისო ერთობის დღესასწაული — პირველმაისობა.

პროლეტარებო ყველა ქვეყნისა, შეერთდით!

თბილისის უნივერსიტეტი

თბილისის შრომის წითელი დროშის ორდენოსანი სახელმწიფო უნივერსიტეტის პარტიული კომიტეტის, რექტორატის, კომკავშირის კომიტეტისა და პროფკომის ორგანო

ТБИЛИСИС УНИВЕРСИТЕТИ — орган парткома, ректората, комитета ЛКСМ ордена Трудового Красного Знамени Тбилисского государственного университета

№ 16 (876)
პარასკევი,
30 აპრილი, 1971 წ.
გამოცემის 39-ე წელი
ფასი 2 კაპ.

გაუმარჯოს 1 მაისს — იმპერიალიზმის წინააღმდეგ, მშვიდობისათვის, დემოკრატიისა და სოციალიზმისათვის ბრძოლაში მშრომელთა საერთაშორისო სოლიდარობის დღეს!

ჩვენი წვლილი მშვიდობის ფონდში

ახლახან ჩვენს უნივერსიტეტში მშვიდობის საბჭოთა ფონდიდან მოვიდა შემდეგი შინაარსის წერილი:

მშვიდობის საბჭოთა ფონდის გამგეობა გულითად მადლობას გითვლით იმისათვის, რომ პატრიოტულად გამოეხმაურეთ ჩვენს მოწოდებას და ინტერნაციონალური სოლიდარობა გამოიჩინეთ თავისუფლებისა და დამოუკიდებლობისათვის მებრძოლი მოძმე ხალხებისადმი მატერიალური დახმარების კეთილშობილურ საქმეში.

თქვენს მიერ ნებაყოფლობით შემოტანილი თანხა გამოყენებულ იქნება ხალხთა შორის მშვიდობისა და მეგობრობის განმტკიცებისათვის.

ვუსურვებთ თქვენს კოლექტივს დიდ წარმატებას შრომაში, ჯანმრთელობასა და ბედნიერებას.

წინასაარჩევნო კრებაზე

საბჭოთა საქართველოსა და მისი კომუნისტური პარტიის 50-ე წლისთავის აღსანიშნავ წინასაზეიმო დღეებში დაიწყო საქართველოს სსრ უმაღლესი საბჭოს არჩევნების კამპანია.

სკკპ XXIV ყრილობის ისტორიული გადაწყვეტილებებით აღფრთოვანებული საბჭოთა ადამიანები იკრიბებიან წინასაარჩევნო კრებებზე და ასახელებენ თავიანთ კანდიდატებს რესპუბლიკის პარლამენტში.

დეპუტატობის კანდიდატის დასახელებას მიეძღვნა სწორედ ჩვენი უნივერსიტეტის პროფესორ-მასწავლებელთა, სტუდენტთა და თანამშრომელთა კრება, რომელიც გუშინ გაიმართა სხდომათა დარბაზში.

კრება შესავალი სიტყვით გახსნა უნივერსიტეტის პრორექტორმა პროფ. ს. ჯორბენაძემ.

სიტყვა ეძლევა აკადემიკოს ა. ცაგარელს. იგი დამსწრეთ მოუწოდებს, რომ საქართველოს სსრ უმაღლესი საბჭოს დეპუტატობის კანდიდატად ორჯონიკიძის რაიონის № 44 საარჩევნო ოლქში დაასახელონ აკადემიკოსი გ. ძოწენიძე.

ტრიბუნასთან ერთმანეთს ცვლიან პროფ. შ. ძიძიგური, სტუდენტი თ. ბარსელიანი, პროფ. ნ. სხირტლაძე. ისინი ერთსულოვნად უჭერენ მხარს აკად. გ. ძოწენიძის კანდიდატურის დასახელებას.

კრებამ ერთხმად დაადგინა — აკად. გ. ძოწენიძე დაასახელონ საქართველოს სსრ უმაღლესი საბჭოს დეპუტატობის კანდიდატად თბილისის ორჯონიკიძის რაიონის № 44 საარჩევნო ოლქში და სთხოვონ მას კენჭი იყაროს ამ საარჩევნო ოლქში.

სკკპ 24-ყრილობის შუქზე

ქიმია ახალ ხუთწლედში

საბჭოთა კავშირის კომუნისტური პარტიის XXIV ყრილობამ ახალი ფურცელი ჩაწერა ჩვენი ქვეყნის ცხოვრებაში. საბჭოთა ხალხი აღფრთოვანა ყრილობის ისტორიულმა გადაწყვეტილებებმა და ახალი ენერგიით შეუდგა პარტიის დიდებულ წინასწარდასახულობათა შესრულებას.

ყრილობის მიერ მიღებულ საპროგრამო დოკუმენტებში მეცნიერულადაა განსაზღვრული ჩვენი სამშობლოს მომავალი. IX ხუთწლედი კომუნიზმის გზით საბჭოთა საზოგადოების შემდგომი წინსვლის, მისი მეცნიერულ-ტექნიკური ბაზის მშენებლობის, ქვეყნის ეკონომიური და თავდაცვითი ძლიერების განმტკიცების დიდმნიშვნელოვანი ეტაპი უნდა გახდეს. ამიტომ საბჭოთა ადამიანებს უდიდეს პასუხისმგებლობას აკისრებენ IX ხუთწლიანი გეგმის დირექტივებში დასახული ამოცანები ბუნებისმეტყველებასა და საზოგადოებრივ მეცნიერებათა, მრეწველობისა და სოფლის მეურნეობის დარგებში.

ჩვენთვის, ქიმიკოსებისათვის, ბუნებრივია, განსაკუთრებულ ინტერესს იწვევს ყრილობის დოკუმენტების ის ნაწილი, რომელიც მიძღვნილია ქიმიური მეცნიერებისა და მრეწველობისადმი. თუნდაც თვით ის ფაქტი, რომ ყრილობის დირექტივებში მათ დათმობილი აქვთ უდიდესი ყურადღება, მეტყველებს იმ ბრძნულ მზრუნველობაზე, რომელსაც პარტია და მთავრობა იჩენს ქიმიური პრობლემებისადმი.

დღევანდელი ქიმია — ეს არის წარმოება პლასტიკური მასებისა და მინერალური სასუქებისა, სინთეზური ფისებისა და ბოჭკოებისა, სხვადასხვა სახის გამხსნელებისა და სამედიცინო პრეპარატებისა და ა. შ. მრეწველობის ამ დარგის დიაპაზონი იმდენად ფართოა, რომ ძნელია წარმოვიდგინოთ ადამიანის ყოფაცხოვრება ქიმიური წარმოების ნაკეთობათა გარეშე. აქედან გამომდინარე, IX ხუთწლიანი გეგმის დირექტივებში ხაზგასმით არის აღნიშნული, რომ ყოველი ღონისძიებით უნდა გავაფართოვოთ სახალხო მეურნეობის ქიმიზაციის მასშტაბები, უფრო ფართოდ გამოვიყენოთ მრეწველობის წამყვან დარგებში და სოფლის მეურნეობაში ქიმიური პროდუქტები და მასალები. ეს არის საზოგადოებრივი წარმოების ეფექტიანობის ამაღლების ერთ-ერთი მნიშვნელოვანი ფაქტორი.

ქიმიურ მრეწველობაში პროდუქციის გამოშვება გათვალისწინებულია 1,7-ჯერ გაიზარდოს. ახალ ხუთწლედში საგრძნობლად გაუმჯობესდება პლასტიკური მასების და მათი ნაწარმის ხარისხი; ათვისებული იქნება დიდი სიმტკიცის, თერმომედეგი, კოროზიამდეგი და სხვა ახალ სახეობათა პოლიმერული მასალების წარმოება; გაუმჯობესდება ქიმიური ბოჭკოების წარმოების სტრუქტურა; გაფართოვდება ახალი მაღალხარისხოვანი სინთეზური კაუჩუკების გამოშვება; უპირატესი ტემპით განვითარდება მაღალხარისხოვანი კონცენტრირებული და რთული მინერალური სასუქების წარმოება; გადიდდება მცენარეთა დაცვის ქიმიური საშუალებების წარმოება და გაფართოვდება მათი ასორტიმენტი; გაიზრდება მოსახლეობისათვის საჭირო საყოფაცხოვრებო ქიმიის საქონლის პროდუქციის ასორტიმენტი და გაუმჯობესდება მათი ხარისხი; დაჩქარდება მცირეტონაჟიანი ქიმიური პროდუქციის წარმოების ზრდა; მნიშვნელოვნად გადიდება კონსერვანტების, ანტისეპტიკების და ბიოლოგიურად აქტიური ნივთიერებების გამოშვება მედიცინის საჭიროებისა და სოფლის მეურნეობისათვის.

გათვალისწინებულია აგრეთვე ნავთობპროდუქტების, ანტიკოროზიულ-საფარიანი ლითონნაგლინის, მაღეგირებელი ლითონების, ხის ბოჭკოების ფილების, ცილა-ვიტამინიანი კონცენტრატების და სხვა პროდუქტების გამოშვების განუხრელი ზრდა.

IX ხუთწლედში დასახულია საწარმოო ძალების განლაგებისა და მოკავშირე რესპუბლიკების მეურნეობის პერსპექტიული განვითარების ფართო გეგმა. კერძოდ, ჩვენს რესპუბლიკაში მნიშვნელოვნად გაიზრდება მინერალური სასუქების, ქიმიური ბოჭკოების და ფაიფურ-ქაშანურის წარმოება. წინა პლანზე წამოიწევა სამთო-გეოლოგიური სამუშაოები და ბუნებრივი რესურსების გამოვლინება-ათვისების საქმე. განსაკუთრებული ყურადღება დაეთმობა ბოლნისის რაიონის წიაღისეულ სიმდიდრეს. აქ მშენებარე სპილენძის გამამდიდრებელი კომბინატის შესახებ სკკპ XXIV ყრილობის დირექტივებში ჩაწერილია: «ახალ ხუთწლედში საქართველოში დავამთავროთ მადნეულსპილენძგამამდიდრებელი კომბინატის მშენებლობა». ამას გარდა, გათვალსწინებულია მადნეულში აშენდეს სხვადასხვა კონცენტრატებიდან სპილენძის მიმღები საწარმოც. ამ უკანასკნელის ბაზაზე კი განვითარდება ფერადი მეტალურგია, რაც დიდ შესაძლებლობებს სახავს ქიმიური მრეწველობის შემდგომი წინსვლისათვის. ამისათვის კომბინატის კოლექტივი, რესპუბლიკის და საკავშირო ინსტიტუტებთან ერთად, აწარმოებს სამეცნიერო-კვლევით სამუშაოებს სპილენძის ფხვნილის მისაღებად. მომავალში კვლევითი საქმიანობა კიდევ უფრო ფართოდ გაიშლება.

აქვე უნდა აღინიშნოს, რომ ტექნიკურ-ეკონომიური და სოციალური პროგრესის დაჩქარებაში ძალზე დიდია საბჭოთა მეცნიერების როლი. სწორედ მეცნიერებას შეუძლია წამოჭრას იდეები, რომლებიც მიგვიყვანს უცნობი პროცესებისა და მექანიზმების პრინციპულად ახალ გადაწყვეტამდე, რითაც გაიხსნება გზა ადრე მიუწვდომელი შესაძლებლობებისაკენ. მეცნიერულ-ტექნიკური რევოლუციის მიღწევათა რეალიზაციის გავლენა საზოგადოებრივ წარმოებაზე განსაკუთრებით მწვავედ შეიგრძნობა უკანასკნელ ხანს. ამიტომ, IX ხუთწლედში განზრახულია დიდი ნაბიჯი გადაიდგას ამ მიმართულებით.

ამრიგად, პარტიის XXIV ყრილობა უდიდესი ისტორიული მნიშვნელობის მოვლენა იყო. მან ცხადყო პარტიისა და ხალხის მტკიცე გადაწყვეტილება — მიაღწიონ საბჭოთა ადამიანების კეთილდღეობის მკვეთრ აღმავლობას და მოიპოვონ ახალი გამარჯვებები. გვწამს, რომ ახალი ხუთწლეული, რომელიც ჩვენმა სამშობლომ დაიწყო, კვლავ დამაჯერებლად დაადასტურებს სოციალიზმის უპირატესობას და დიდმნიშვნელოვანი ნაბიჯი იქნება კომუნიზმის გზაზე.

ო. მანჯგალაძე,
ქიმიის მეცნიერებათა კანდიდატი.

თბილისი — იენა

მეგობრობა მტკიცდება

როგორც ცნობილია, 14-19 აპრილს ჩვენს უნივერსიტეტში ჩატარდა რიგით XXXIII სტუდენტთა სამეცნიერო კონფერენცია, რომელიც მიეძღვნა საქართველოში საბჭოთა ხელისუფლების დამყარებისა და საქართველოს კომუნისტური პარტიის შექმნის 50-ე წლისთავს.

კონფერენციაში, როგორც ამ ბოლო წლებში ტრადიციად დამკვიდრდა, ჩვენი რესპუბლიკისა და სსრ კავშირის სხვადასხვა უმაღლესი სასწავლებლების სტუდენტთა გარდა, მონაწილეობდა გერმანიის დემოკრატიული რესპუბლიკის ქ. იენის ფრიდრიხ შილერის სახელობის უნივერსიტეტის ისტორია - ფილოლოგიის სექციის 3 სტუდენტი: იორგ არმერი (IV კ.), ზუზანე ჰაინი (I კ.) და მარიტა ტირპიცი (III კ.). მათი მოხსენებები, რომლებიც წაკითხულ იქნა ისტორიის სექციის სხდომებზე, შეეხებოდა მარქსიზმ-ლენინიზმის კლასიკოსებსა და თავისუფალი გერმანიის ახალგაზრდობის კავშირის მუშაობის სხვადასხვა მნიშვნელოვან და ყურადსაღებ საკითხებს.

სიამოვნებით უნდა აღინიშნოს ის ფაქტი, რომ იენისა და თბილისის უნივერსიტეტების მეგობრობამ უკვე საკმაოდ მტკიცე ხასიათი მიიღო. ჩვენი უნივერსიტეტის სტუდენტებიც ხშირად ჩადიან იენაში, მონაწილეობენ კონფერენციებსა თუ სიმპოზიუმებში, ეცნობიან გერმანელ ახალგაზრდებს და ა. შ.

მაისის პირველ რიცხვებში დასავლეთ-ევროპის ენებისა და ლიტერატურის ფაკულტეტის 10 სტუდენტი მიემგზავრება იენაში პრაქტიკის გასავლელად. ვფიქრობთ, ყოველივე ეს კიდევ უფრო შეუწყობს ხელს კარგი წამოწყების სასურველად გაგრძელებას.

ვ. ასათიანი

სურათებზე: (ზემოთ, მარცხნიდან) ი. არმერი, დოც. ნ. კიკვაძე, მ. ტირპიცი არქეოლოგიის კაბინეტში. (ქვემოთ, მარცხნიდან) ჩვენი უნივერსიტეტის სტუდენტები გ. მუჩაიძე, ხ. ცინცაძე და გერმანელი სტუმარი ზ. ჰაინი.

მომავალ ბიოლოგთა კონფერენცია

ბიოლოგიის ფაკულტეტზე ტრადიციად იქცა თეორიული კონფერენციების ჩატარება საზოგადოებათმცოდნეობის დისციპლინებში. ახლახან გამართული სტუდენტთა კონფერენცია მიეძღვნა საქართველოში საბჭოთა ხელისუფლების დამყარებისა და კომუნისტური პარტიის შექმნის 50-ე წლისთავს. ღონისძიების ორგანიზატორი იყო ფაკულტეტის ალკკ ბიურო. კომკავშირლებს ამ საქმეში დიდი დახმარება გაუწიეს დეკანატმა და პარტბიურომ.

კონფერენცია შესავალი სიტყვით გახსნა ფაკულტეტის ალკკ ბიუროს მდივანმა ლ. გვეტაძემ.

წაკითხულ იქნა შემდეგი მოხსენებები: „საბჭოთა საქართველოს

საბჭოთა საქართველო 50

სახალხო მეურნეობა 50 წლის მანძილზე“ (მომხს. ი. ხურცილავა), „ახალი ხუთწლიანი გეგმის ძირითადი ამოცანები“ (მომხს. მ. კაკულია), „წარმოების საშუალებათა წარმოების უპირატესი ზრდის კანონი და I და II ქვეგანაყოფის თანაფარდობის საკითხი ახალ ხუთწლედში (მომხს. მ. ბერიძე).

მოხსენებები შეაჯამა დოც. გ. ადეიშვილმა.

ნ. აბაშიძე,
ბიოლოგიის ფაკულტეტის ალკკ ბიუროს მდივნის მოადგილე.

სესია ხელოვნების საკითხებზე

ახლახან ხელოვნების ისტორიისა და თეორიის კათედრამ გამართა სამეცნიერო სესია, მიძღვნილი საბჭოთა საქართველოსა და მისი კომუნისტური პარტიის შექმნის 50-ე წლისთავისადმი.

სესია შესავალი სიტყვით გახსნა აკად. შ. ამირანაშვილმა, მანვე წაიკითხა მოხსენება თემაზე „ქართველი ხელოვნებათმცოდნეობა 50 წლის მანძილზე“. „კ. მარჯანიშვილი და რევოლუცია“ — ასეთი იყო დოც. გ. ხარატიშვილის მიერ წაკითხული მოხსენების თემა. დოც. თ. ფირაძემ გააკეთა მოხსენება თემაზე — „სოციალური მოტივი ქართულ მხატვრობაში XIX—XX სს. მიჯნაზე“. მასწავლებელმა გ. ხუციშვილმა ისაუბრა თანამედროვე მიმდინარეობების შესახებ საზღვარგარეთულ ხელოვნებაში.

სურათზე: პრაქტიკანტები უნივერსიტეტის სტამბაში.
ფოტო თ. გერაძისა

პრაქტიკაზე უნივერსიტეტის სტამბაში

გასული წლის ოქტომბერში პოლიგრაფიული სასწავლებლის მოსწავლეები პრაქტიკაზე გაგვანაწილეს დედაქალაქის სხვადასხვა პოლიგრაფიულ საწარმოში.

ჩვენ, მეორე კურსის ხელითასოთამწყობი ჯგუფის ათი მოსწავლე, უნივერსიტეტის სტამბაში მოვხვდით.

საწარმოო პრაქტიკაზე ჩვენი უშუალო ხელმძღვანელია საწარმოო სწავლების ოსტატი ეკატერინე ბაგდასაროვა, რომელიც ენერგიის დაუზოგავად ცდილობს, რაც შეიძლება მეტი ცოდნა მივიღოთ.

რთული და შრომატევადია პოლიგრაფისტის შრომა — მით უმეტეს ხელითასოთამწყობისა. ამიტომ ჩვენც გულმოდგინედ ვშრომობთ...

პოლიგრაფიული საწარმოს ძირითადი ბირთვი საამწყობო საამქროა. ასოთწყობა ასოთამწყობისაგან მოითხოვს კვალიფიციურ განათლებას. საკმარისია წყობისას ერთი პუნქტით შეცდომა მოგვივიდეს, რომ ამა თუ იმ ფორმის ზომა დაირღვევა, რაც ყოვლად დაუშვებელია. განსაკუთრებით რთულია მათემატიკური და ქიმიური ფორმულების აწყობა.

მიუხედავად ჩვენი მომავალი პროფესიის სირთულისა, ვცდილობთ დავეუფლოთ მას ისე, რომ შემდეგ მუდმივ სამუშაოზე კარგი სპეციალისტის სახელი გვქონდეს.

თითოეული ჩვენგანი ცდილობს შექმნას რაც შეიძლება მეტი პროდუქცია. უნივერსიტეტის სტამბაში ძირითადად იწყობა სასწავლო-სამეცნიერო წიგნები. მეხუთე თვეა, რაც პრაქტიკაზე ვიმყოფებით და უკვე მრავალი წიგნი ავაწყვეთ.

ახლახან დავიწყეთ ქიმიის სახელმძღვანელოს წყობა, რომლის ავტორია ჩიჩი ბაბინი. ეს წიგნი ტექნიკური წყობის მხრივ ძალზე რთულია, მაგრამ ყოველგვარ სირთულეს გვაძლევინებს მასწავლებელი ეკ. ბაგდასაროვა, რომელიც ყოველ წუთს თავს დაგვტრიალებს.

უნივერსიტეტის სტამბის ხელმძღვანელები და მუშა-სპეციალისტები ძალ-ღონეს არ იშურებენ, რათა კარგი პრაქტიკა მივიღოთ. ასეთ გულისხმიერებას ჩვენ ასე ვუპასუხებთ: ათივე მოსწავლეს გადაწყვეტილი გვაქვს კურსის დამთავრებისთანავე სამუშაოდ უნივერსიტეტის სტამბაში მოვიდეთ.

ჩვენი ათეულის თითოეული წევრი — ნანული ლაცაბიძე, დალი ორთოიძე, ნუნუ სუჯაშვილი, ნუგზარ ოქრუაშვილი, ნანული ღამბაშიძე, თინა გოგალაძე ნაყოფიერად მუშაობს და ამასთან ერთად სწავლაშიც მოწინავეა. ორი ჩვენგანი, ლილი ორთოიძე და ამ სტრიქონების ავტორი, პარალელურად უნივერსიტეტის საღამოს განყოფილებაზე ვსწავლობთ.

მერი შუხოშვილი,
პრაქტიკანტი.

ჩვენი სტუდენტების თარგმანები

ქართველი ხალხი უძველესი დროიდან დიდ ინტერესს იჩენდა მეზობელი ქვეყნების მწერლობისა და ხელოვნებისადმი. ქართულ-ბიზანტიური, ქართულ-სპარსული, ქართულ-რუსული ლიტერატურული ურთიერთობანი ამ დიდი ინტერესის ნათელი დადასტურებაა.

დღეს, როდესაც ჩვენს ქვეყანაში ყველა პირობაა შექმნილი მეცნიერებისა და მწერლობის აყვავებისათვის, როდესაც ხალხთა მეგობრობა ჩვენი მშვიდობიანი ცხოვრების მტკიცე და ურყევი საწინდარია, თარგმანი კიდევ უფრო მეტადაა საჭირო ამ მეგობრობის გასამტკიცებლად.

ქართული უნივერსიტეტი, სადაც ისწავლება დასავლეთ ევროპისა და აღმოსავლეთის ქვეყნების ენები, უთუოდ უნდა იქცეს მაღალკვალიფიციური მთ რგმნელების აღზრდის კერად.

ქართული ფილოლოგიის, აღმოსავლეთმცოდნეობის, დასავლეთ ევროპის ენებისა და ლიტერატურის ფაკულტეტებზე გამოცდილი მასწავლებლების ხელმძღვანელობით მრავალი სტუდენტი ეუფლება თარგმანის ხელოვნებას. სპეციალურ ჯგუფებში თარგმანის შესწავლა მესამე კურსიდან იწყება.

გთავაზობთ ჩვენი სტუდენტების თარგმანებს სხვადასხვა ენიდან.

ოვიდიუსი

სატრფიალო ელეგიები

ასე გამოდის, ბრალდებული ვიქნები მუდამ,
თავდასაცავად გაბრძოლება მომწყინდა კიდეც.
თუ თვალს შევავლებ მარმარილოს თეატრის რიგებს,
მრავალთა შორის ვინმეს ირჩევ ჩემს სატანჯველად.
უცხო ასულმა თუ მესროლა მდუმარე მზერა,
ჩუმ გამოხედვას მამხილებელ ნიშნად მიიჩნევ.
შევაქებ ვინმეს — მეძგერები თმებში ფრჩხილებით
და თუ დავძრახავ, მაშინ კვალის დაფარვას ვცდილობ!
კარგ ფერზე მყოფი — უსიცოცხლო ვარ თურმე შენთვის,
ცუდ ფერზე მნახავ — სიყვარული მკლავს ალბათ სხვისი.
მინდა, რომ ბრალი მიმიძღოდეს რამეში მაინც,
დამსახურებულ სასჯელს უფრო გაუძლებ კაცი.
ახლა რაღაზედ მედავები! სიცრუის გჯერა.
ამით უკარგავ ფასს შენივე სიბრაზის ძალას.
ნახე გრძელყურა საცოდავი ვირის ბუნება —
რაც გინდა ურტყი, უფრო ჩქარა ვერ დასძრავ მაინც.
აჰა, ბრალდებაც უახლესი: კიპასიდასთან —
თმების ოსტატთან — ვბღალავ თურმე მე შენს სარეცელს.
ო, ღმერთო! თუკი შეცოდება მოვიწადინე,
ნუთუ მდაბიოს ვიყოლიებ თანამზრახველად?
რომელი კაცი მოისურვებს მდაბიოს ხვევნას
ზურგზე, რომელსაც მოხვედრია ალბათ შოლტები?
და ამას გარდა, ის გივარცხნის თმებს ოსტატურად,
შენი ერთგული ფარეშია მაამებელი.
შენს ერთგულ მხევალს ნუთუ მოვთხოვ ოდესმე რამეს?
იქნებ ამბავი მოგიტანოს, უარი მითხრას?
ვენერას ვფიცავ, და მის ფრთოსან შვილსაც მშვილდიანს,
არ მიმიძღოდეს ამ საქმეში დანაშაული.

* * *

შენ, შემოქმედო ნაირგვარი ვარცხნილობისა,
ო, კიპასიდა, თავად ღმერთქალს უნდა ვარცხნიდე,
სასიყვარულო საქმეებშიც არ გყავს ბადალი.
ქალბატონისთვის სასურველო, ჩემთვის — უფრორე,
ნეტავ ვიცოდე, სიახლოვე ჩვენი ვინ გათქვა!
როგორ შეიტყო საიდუმლო იგი კორინამ?
იქნებ გავწითლდი უნებლიეთ, წამომცდა რამე
ჩვენი ქურდული სიყვარულის მიმნიშნებელი?
მდაბიო ქალთა მოტრფიალე ცოდვას სჩადის-თქო,
უჭკუა-თქო, ვინაც მათში მშვენებას ხედავს,
მაგრამ დაფერფლა ბრიზეიდამ თესალიელი,
მიკენელთ ბელადს თებეელი მონა უყვარდა.
აქილევსზე, ან ტანტალიდზე მეტი როდი ვარ!
ის, რაც მეფეებს შეჰფეროდათ, მე რად მეძრახვის?!
გაავებული მზერა გტყორცნა როს ქალბატონმა,
შევნიშნე, როგორ შეგეფაკლა წითლად ლოყები.
ოი, რა გზნებით ვისაუბრე შენს იქ ყოფნაში!
ვენერას ფიცით მოვიპოვე საჭირო ნდობა.
ღმერთქალო, სული განმიწმინდე! ეს შეცოდება
კარპატიის ზღვას გაუყენოს, ბრძანე, ნოტოსმა.
სამსახურის წილ მინდა ტკბილად გადამიხადო:
ო, კიპასიდა, შავგვრემანო, დღესაც დამნებდი.
არ მეთანხმები უმადურო? შეშინდი იქნებ!
გიჯობს ერთ ბატონს ემსახურო ორის მონობას!
სულელო, რადგან უარს ამბობ, სუყველას გავთქვამ;
წავალ, რომ ჩემი შეცოდებაც გამოვამჟღავნო.
ო, კიპასიდა, ადგილებსაც დავუსახელებ
მე შენს ქალბატონს, სად, რამდენჯერ, როგორ დამნებდი.

ლათინურიდან თარგმნა **ნათელა მელაშვილმა**

ს. ესენინი

ძროხა

დაბერდა. აღარ აქვს კბილი,
რქებზეც ეტყობა ხანი.
წკეპლავდა მეველე დილით,
ცემით გაართვა ჯანი.

თავვი სრავს ფიცარს ბაგაზე,
ხმაურს ვერ იტანს გული.
ხბო აგონდება ლამაზი,
უდროოდ დაკარგული.

დედობით უნდა ხარობდეს.
ახლა გული აქვს მკვდარი;
ხის ქვეშ დასობილ პალოზე,
ტყავს აქანავებს ქარი.

როგორც საცოდავ ნიკორას,
ბედი ჰქონია მწარე.
იყო და, არა იყო რა, —
ალბათ დაკლავენ მალე.

რქებს დაუფარავს ტალახი...
გულს დარდი აწევს მწველი
და ესიზმრება ბალახით
ამწვანებული ველი.

თარგმნა **ალეკო ცქიტიშვილმა**

საფო

ჰიმნი აფროდიტეს

ტახტშოხატულო, მარადმყოფო ასულო ზევსის,
აფროდიტეო, ჯადოქარო, შენ გევედრები,
ტანჯვა მაკმარე, შეიწყნარე ცრემლადქცეული
სული, მეუფევ.
ისმინე ჩემი, მომევლინე შემწედ, ქალღმერთო,
ისე ვით უწინ, ჩემი ლოცვა გსმენია ოდეს,
შეგიბამს ეტლი და მშობელი მამის სავანე
შორს დაგრჩენია.
მოისწრაფოდი შემართული ოქროს მარხილზედ,
რომელსაც მუდამ ბეღურები მოაქროლებდნენ
ღრუბელთა მიღმა, მშვენიერი ფრთების ფარფატით
შავი მიწისკენ.
მყის მოაღწევდნენ სწრაფად მფრენნი, შენ კი, ნეტარო,
უკვდავი სახით, ღიმილი რომ არ გცილდებოდა,
მეკითხებოდი, «ჩემო საფო, რამ შეგაწუხა,
რისთვის მომიხმე.
რამ აგაღელვა ასე ძლიერ, იქნებ გწადია
პეითომ შენი სიყვარულით აღაგზნოს ვინმე,
ნუთუ დობილმა მოგაყენა, საფო, ტკივილი
და ამას დარდობ,
იქნებ გაგირბის შენი სატრფო — თვით გეახლება,
ან ძღვენს არ იღებს — თვით გიბოძებს დაუყოვნებლად,
თუ არ უყვარხარ, შენს სიყვარულს დაემონება
ის უნებლიეთ».
ქალღმერთო, ახლაც მომევლინე, მიხსენ ტანჯვათგან,
თუ მიმატოვებ დამწუხრებულს ბედის სიავით,
გემუდარები, აღასრულე, რაც გულს სწადია,
იყავ მფარველი!

ფრაგმენტი

მნათობნი ცისა დიდებული მთოვარის ახლოს
თავის მშვენიერ ბრწყინვალებას კარგავენ უმალ
ყოველთვის, რათა სავსე მთვარემ ანათოს მხოლოდ
მიწა . . . .

ჩაესვენა თითქოს სიბნელეში მთვარე,
მასთან ერთად გაქრა ვარსკვლავების წყება,
ჩადგა შუაღამე, როგორ განვლო ჟამმა...
სარეცელზე მარტო მიწერია ყოფნა.

ძველი ბერძნულიდან თარგმნა **ნანი ტონიამ**

ა. ბლოკი

როდესაც ღამე აძინებს განგაშს

როდესაც ღამე აძინებს განგაშს,
როცა ქალაქი წყვდიადს იწამებს —
ზეცას ღვთაების ჰანგები შთანთქავს,
ო, რა ხმებია დედამიწაზე!

სიცოცხლით ხუთვა არის ზღაპარი,
თუ ეგ ვარდები ჩემთვის დაიწვის!
კაცობრიობის ცრემლი რა არის,
როს ალისფერი ჰყვავის დაისი.

აჰა, სამყაროს მეუფევ, ასწი,
ავსილი სისხლით, შფოთვით, ოხვრითა —
ვედის სიმღერის წამების ფასი
შენი ყურმოჭრილ — ულირს მონისგან!

არის წუთები, არვინ გაწუხებს

არის წუთები, არვინ გაწუხებს,
სიმებჩამქრალი, ჟმაწვილურ ქინის,
ვიღაცა მხარზე ხელს გითათუნებს,
ვიღაც იმედის თვალებით გავსებს...

ყოველდღიური წვრილმანის დარდი
უფსკრულს სიბნელის გადურბენს ალი;
და ქვესკნელიდან დაიძვრის წუნარი
შვიდფეროვანი სიმშვიდის რკალი.

სიმებჩამქრალი ჟმაწვილურ ქინის,
დამწყდარი გულის სწვდება სიმწარეს!
გავს მიძინებულ ცხოვრების სიმი
მძაფრად დაჭიმულ ჰანგის სიმძლავრეს.

თარგმნა **ავთანდილ ხარაიშვილმა**

შაჰინი

* * *

მე შენი ტრფობა სიცოცხლეში ვერ მოვათავე,
ცდით უსაშველო ტკივილების გაწყდა სადავე,
მოვკვდი მწუხრვალი და ბაგეებს არ დასცდენია,
რად დამიმალეს უკვდავების წყაროს სათავე.

ვხარობ, დრო გახდა ჩემი სულის თანამზრახველი,
ამ ღამის მადლით არად მიჩანს ძველი ნაღველი,
თუმც შენს ძებნაში ამრევია წელთა სიმრავლე,
მაინც შევარქვი ბედს მორჩილი მონის სახელი.

სპარსულიდან თარგმნა **ნინო რამიშვილმა**

ს. ლიკოკი

ჩემეული გაგება იუმორისა

მე ყოველთვის ვფიქრობდი, რომ ნამდვილი იუმორი არასოდეს არ უნდა იყოს ღვარძლიანი და საზიანო. ვაღიარებ, ყოველ ჩვენგანში ფეთქავს სხვისი უბედურებისადმი ის ძველი, თავდაპირველი შმაგი, დემონური იუმორი ან სიმხიარულე, რომელიც ჩვენ თავდაპირველ ცოდვასავით არ გვცილდება. რასაკვირველია, სიცილს არ უნდა იწვევდეს ის ფაქტი, რომ სქელი, გაბღენძილი კაცი უეცრად ბანანის კანზე გასრიალდა. მაგრამ ეს მაინც იწვევს სიცილს. როცა მოციგურავეს, რომელიც მის გარშემო შეკრებილ ბრბოს თავის ხელოვნებას უჩვენებს, ყინული ჩაუტყდება და კოჭებამდე დასველდება, ბრბო მოზღვავებული მხიარულებისაგან იცინის. პირველყოფილი ველურისათვის ხუმრობის მთელი ლაზათი იმაში მდგომარეობდა, რომ დაცემული კაცი კისერს იმტვრევდა, ან ყინულში ჩავარდნილი მოციგურავე საერთოდ ვეღარ იხილავდა მზის სინათლეს.

ახლაც ნათლად ვხედავ იმ ჩატეხილი ყინულის გარშემო შემოკრებილ პირველყოფილ ადამიანთა ჯგუფს, რომელშიც მოციგურავე გაუჩინარდა. ისინი იცინიან, სანამ ძალა შესწევთ. წინარეისტორიული ეპოქის გაზეთში ეს ამბავი ამგვარად იქნებოდა დასათაურებული: „მხიარული ინციდენტი, უცნობი ჯენტლმენი ამტვრევს ყინულს და იძირება“ (სათაური მხოლოდ მთავრული ასოებისაგან შედგება).

მაგრამ ცივილიზაციის გავლენამ ჩვენი იუმორის გრძნობა შეასუსტა. მსგავსი ამბით გამოწვეული მხიარულების ნაწილი ჩვენთვის დაკარგულია.

თუმცა ბავშვები მაინც ინარჩუნებენ მხიარულების ამ პრიმიტიულ გრძნობას. მახსენდება: ერთხელ თვალყურს ვადევნებდი გუნდების კეთებით გართულ ორ ბიჭუნას, რომლებიც მზად იყვნენ პირველივე შესაძლებლობისთანავე გამოეყენებინათ ისინი. ამ დროს გამოიარა აბრეშუმისქუდიანმა მოხუცმა, რომელიც გარეგნობით ეკუთვნოდა „მხიარულ მოხუც ჯენტლმენთა“ კლასს. ბიჭები რომ დაინახა, სახე გაუბრწყინდა, ხელების ქნევა და ყვირილი დაიწყო: „ბიჭებო! მესროლეთ სათითაოდ, მესროლეთ!“ ამ მხიარულებაში მან ვერც კი შენიშნა, თუ როგორ გადაინაცვლა ტროტუარიდან ქვაფენილზე და, რასაკვირველია, ვერ დაინახა მისკენ სწრაფად მომავალი სასწრაფო დახმარების მანქანა, რომელმაც იგი მთელი ძალით გადაისროლა თოვლის გროვაში. იგი ცდილობდა თოვლის მოშორებას სახიდან და სათვალეებიდან.

ბიჭებმა მოხუცი თავიანთ რკალში მოაქციეს და გუნდები დაუშინეს. „ესროლეთ!“ — გაიძახოდნენ ისინი, — „მოარტყით! არ ააცდინოთ!“

ვიმეორებ, ჩემთვის, და, ჩემის აზრით, ბევრი ჩვენგანისათვისაც განმსაზღვრელი პირობაა ის, რომ იუმორი არ უნდა იყოს ღვარძლიანი და ზიანის მომტანი. ის არ უნდა შეიცავდეს, თუნდაც შემთხვევით, ტანჯვის ან სიკვდილის რეალურ სურათებს.

ინგლისურიდან თარგმნა **ქეთევან ჩიკვაიშვილმა**

საბჭოთა საქართველო 50

ფესტივალმა მიზანს მიაღწია

ხუთი დღის განმავლობაში დიდი გამოცოცხლება და ხალხმრავლობა იყო ჩვენი სასწავლებლის კლუბში. აქ ტარდებოდა უნივერსიტეტის საფაკულტეტო მხატვრული თვითმოქმედების ფესტივალი, რომელიც მიეძღვნა საბჭოთა საქართველოსა და მისი კომუნისტური პარტიის შექმნის 50-ე წლისთავს.

საიუბილეო ფესტივალმა დიდი ინტერესი გამოიწვია. ამის ნათელი დადასტურება იყო ის, რომ 5 დღის

მანძილზე დარბაზი მაყურებელს ვერ იტევდა. თვითმოქმედი კოლექტივებისა და ცალკეულ შემსრულებელთა შემოქმედებითი დონე საკმაოდ მაღალი იყო და, ამასთან ერთად, ფესტივალში მონაწილე ფაკულტეტთა რიცხვიც გაიზარდა.

ფესტივალში 10 ფაკულტეტი მონაწილეობდა: ფიზიკის, ქიმიის, მექანიკა-მათემატიკის, ეკონომიური, დარგობრივი ეკონომიკის, დასავლეთ ევროპის ენებისა და ლიტერატურის, ფილოლოგიის, გეოგრაფია-გეოლოგიის, ისტორიისა და იურიდიული. დასანანია, რომ ამ ღონისძიების მიღმა დარჩა დანარჩენი 5 ფაკულტეტი. ვიმედოვნებთ, მომავალ ფესტივალში თხუთმეტივე ფაკულტეტი დაიწყებს შემოქმედებით ბრძოლას პირველი ადგილისა და ვერცხლის თასის მოსაპოვებლად.

ჩვენის აზრით, ფესტივალმა მიზანს მიაღწია: ჩამოყალიბდა საფაკულტეტო მომღერალთა გუნდები, რომლებიც, მართალია, მხატვრული შემოქმედებითი თვალსაზრისით სათანადო სიმაღლეზე ვერ იდგნენ (შეიმჩნეოდა, რომ მათ აკლდათ რეპეტიციები), მაგრამ სანაცვლოდ მათ ბაზაზე შექმნილმა მცირე ფორმის ვოკალურმა ანსამბლებმა მაყურებელთა საერთო მოწონება დაიმსახურეს; გამოვლინდა ხალხურ საკრავებზე დამკვრელები, დეკლამატორები, სიმებიანი კვარტეტები და კვინტეტები, ქართული ეროვნული ცეკვისა და საბალეტო ხელოვნების შემსრულებლები.

თითქმის ყველა ფაკულტეტმა წარმოადგინა საესტრადო ანსამბლები. ფესტივალზე გამოვლინდა ისეთი ნიჭიერი სტუდენტები, რომლებითაც შეივსება უნივერსიტეტის ძირითადი თვითმოქმედი კოლექტივები.

ვიმედოვნებთ, ფაკულტეტების ხელმძღვანელები მიღწეულით არ დაკმაყოფილდებიან, გააგრძელებენ მუშაობას უკვე შექმნილი თვითმოქმედი კოლექტივების გაძლიერებისათვის, რათა მაყურებელს მიანიჭონ ნამდვილი ესთეტიკური სიამოვნება.

მიმდინარე საიუბილეო ფესტივალი გამოირჩეოდა მასობრიობით. მასში მონაწილეობდა 1500-მდე სტუდენტი, შესრულებულ იქნა 178 ნომერი, ფესტივალს დაესწრო 8.500-მდე მაყურებელი.

დიდი მუშაობა ჩაატარა ფესტივალის ჟიურიმ, რომლის შემადგენლობაში შედიოდნენ: პროფესორები ს. ხუციშვილი და ვ. გვახარია, დოც. თ. ფირაძე, კომკავშირის კომიტეტის მდივანი ვ. ბაქრაძე, გაერთიანებული პროფკომის თავმჯდომარის მოადგილე კულტმასობრივი მუშაობის დარგში ვ. ჩხაიძე, ხელოვნების დამსახურებული მოღვაწე რ. ჭოხონელიძე, ახალგაზრდობისა და სტუდენტთა მე-9 მსოფლიო ფესტივალის ლაურეატი თ. ქევხიშვილი, კომპოზიტორი ნ. ედილაშვილი, გეოგრაფია-გეოლოგიის ფაკულტეტის მუზეუმის გამგე გ. კობიაშვილი, გაერთიანებული პროფკომის თანამშრომელი ზ. ლეჟავა.

ფესტივალზე წარმოდგენილი თვითმოქმედების შეფასება 10 ბალიანი სისტემით მიმდინარეობდა. ჟიურიმ თითოეული ფაკულტეტიდან გულდასმით შეარჩია 15 საუკეთესო ნომერი, რომლებმაც უმაღლესი შეფასება და მაღალი ქულები დაიმსახურეს, ამ ქულათა ჯამს დაემატა 10 ქულა მასობრიობისათვის, 10 ქულა კარგი ორგანიზაციისათვის და ყოველ წარმოდგენილ 15 ნომერზე კიდევ 2 ქულა. საბოლოო შედეგი ასეთია: 983 ქულით პირველი ადგილი და უნივერსიტეტის მხატვრული თვითმოქმედების გარდამავალი ვერცხლის თასი დაისაკუთრა იურიდიულმა ფაკულტეტმა; 947 ქულით მეორე ადგილი დაიკავა დარგობრივი ეკონომიკის ფაკულტეტმა; 900 ქულით მესამე ადგილი მოიპოვა ფიზიკის ფაკულტეტმა. მომდევნო ადგილებზე გამოვიდნენ: ეკონომიური, ისტორიის, გ/გეოლოგიის, ფილოლოგიის, დასავლეთ ევროპის ენებისა და ლიტერატურის, ქიმიისა და მექანიკა-მათემატიკის ფაკულტეტები.

საიუბილეო თვითმოქმედების ფესტივალის დასკვნით კონცერტში მონაწილე ყველა ანსამბლსა და ცალკეულ შემსრულებელს გადაეცათ რექტორატის, პარტკომის, პროფკომისა და ალკკ კომიტეტის ქების სიგელი. გაერთიანებული პროფკომის მიერ გამოყოფილი საჩუქრები დაიმსახურეს ისტორიის ფაკულტეტის სტუდენტმა ლ. კილასონიამ და იურიდიული ფაკულტეტის სტუდენტმა ჯ. ჯაყელმა (დასასვენებელი სახლის საგზური შავი ზღვის სანაპიროზე ივლის-აგვისტოში, მათი სურვილისამებრ), დასავლეთ ევროპის ენებისა და ლიტერატურის ფაკულტეტის სტუდენტმა ნ. იოსებიძემ (გ. ჩუბინაშვილის „ქართული ოქრომჭედლობა“),

ფიზიკის ფაკულტეტის სტუდენტმა ზ. ყანჩელმა („ქართული კლასიკური მუსიკის“ ერთტომეული), დარგობრივი ეკონომიკის ფაკულტეტის სტუდენტმა თ. ქებაშვილმა, (შექსპირის ტრაგედიების ერთტომეული). ფიზიკის ფაკულტეტის მომღერალთა ანსამბლ „შვიდკაცას“ თითოეული წევრი დაჯილდოვდა წიგნებით „ვეფხისტყაოსნის დასურათება“. ვფიქრობთ, ქების სიგელები და ეს მცირე საჩუქრები მარად სახსოვარი იქნება უნივერსიტეტის საიუბილეო ფესტივალში გამარჯვებულთათვის.

შოთა ნარსია,
ფესტივალის ჟიურის თავმჯდომარე, რესპუბლიკის დამსახურებული არტისტი.

სურათებზე: (მარცხნივ) დ/ე ენებისა და ლიტერატურის ფაკულტეტის მოცეკვავეთა გამოსვლა; (მარჯვნივ) ფრაგმენტი დარგობრივი ეკონომიკის ფაკულტეტის მოცეკვავეთა ანსამბლის მიერ შესრულებულ ცეკვა „სიმდიდან“; (ქვემოთ) სცენაზეა ფილოლოგიის ფაკულტეტის ჟურნალისტიკის განყოფილების მე-3 კურსის ქალთა ვოკალური ანსამბლი.

ფოტო **თ. ბერაძისა**

წიგნი — ენერგია

წიგნის „მაგიური ძალის“ ათვისება ამთვისებელზეა დამოკიდებული. ისევე როგორც მეტ-ნაკლები სიღრმით იწერება წიგნი, ასევე მეტ-ნაკლები სიღრმით იკითხება იგი; როგორც არსებობს გენიალური მწერალი, არსებობს გენიალური მკითხველიც. წიგნის კარები ყოველთვის ადვილი მისაგნები არაა. იგი ყოველთვის პირველი გვერდიდან არ იწყება (მხედველობაში გვაქვს ფილოსოფიური, ჰუმანიტარულ-მეცნიერული ლიტერატურა).

შეიძლება კაცმა წიგნის კითხვა თავიდან არც დაიწყოს, არამედ იმ საკითხიდან, რომელიც მას მიიზიდავს სარჩევის მიხედვით, ასე, რომ, წიგნი ზოგჯერ ბოლოდანაც იკითხება. ჩვეულებრივი შეგონება ასეთია: წიგნი უნდა ვიკითხოთ ნელა, დაკვირვებით; ვიდრე არ გავიგებთ წინამდებარე აზრს, ნუ გადავხტებით შემდეგზე. მიშელ მონტენი კი წერს, რომ მე როცა წიგნს ვკითხულობ, არ ვიმტვრევ თავს იმაზე, რასაც ვერ გავიგებ და გავაგრძელებ იმის კითხვას, რაც მესმისო.

ზოგიერთი წიგნი შეიძლება ძალიან ჩქარა იკითხებოდეს. მკითხველმა წიგნის სტრიქონების ტემპი უნდა იგრძნოს და მის სუნთქვას თავისი სუნთქვა შეუხამოს. შესაძლოა ზოგჯერ ხტუნვა-ხტუნვით წაკითხვა უკეთესი იყოს, ვიდრე თვეებით თრევა საკუთარი გონებისა, როცა წინარე გვავიწყდება შემდგომის კითხვისას. არ იქნება ურიგო, საკმაოდ დიდხანს ფიქრი წიგნის სარჩევზე, რა კავშირებია წიგნის სათაურებსა და ქვესათაურებს შორის.

ცხადია, წიგნიდან მით მეტს შევიძენთ, რაც უფრო მომზადებული ინტერესით მივალთ საკითხთან. მაგალითად, გვინდა გავიგოთ იმანუილ კანტის შემოქმედებაში საკითხი — „ხასიათი“ ისე, რომ ჩვენ ამ საკითხზე მანამდე საგანგებოდ არ გვიფიქრია. ცოტა რამეს შევძლებთ. სასურველია, ვიდრე ჩვენ მას ჩავიკითხავდეთ, წინალმდეგ ჩვენი ცნობისმოყვარეობის წყურვილისა, დავჯდეთ და ვიფიქროთ — რა არის „ხასიათი“. დიდი წვალების შემდეგ, თუ ჩვენ გონებას გარკვეული ძარღვი გააჩნია და საკუთარ ფეხებზე დგომა მაინც შეუძლია, აღმოჩნდება, რომ ჩვენ ზოგიერთ რამეში შევხვდებით ამ ფილოსოფოსის ნააზრევს და ეს ზოგიერთი რამე საწინდარი გახდება ბევრის ჩახვედრისა. ასეთ შემთხვევაში ჩვენ არ ვიქნებით პასიური გამგებნი.

ჩვენს დროში უდიდესი საქმეა იმის გარჩევა, თუ მრავალ წიგნთა შორის რომელს მივცეთ ჩვენს ცნობიერებაში ადგილი. ფუჭი წიგნი ვერ გვინაზღაურებს დროის იმ ნაკვეთს, რომელიც ჩვენ მასზე დავხარჯეთ. მაგრამ შეიძლება ვიპოვოთ ისეთი მეგობარი — მასწავლებელი-წიგნი, რომელიც ცოცხალი ბრძენკაცივით გვიხელმძღვანელებს. უდიდესი ბედნიერებაა ასეთი წიგნის პოვნა. თუ ახალგაზრდას ტალანტი გააჩნია, რომელიც გამჭვირვალე ინტერესებითაა გაშუქებული, იგი, როგორც მაგნიტი ქვიშაში დაფარულ რკინის ნამცეცებს, თვითვე იპოვის თავისი ინტერესების მოპასუხე წიგნებს, ან იმ კაცს, რომელიც ამ წიგნებს აპოვნინებს.

მნიშვნელობა აქვს არა მხოლოდ იმას, რას ვკითხულობთ, არამედ იმასაც — რის შემდეგ რას. წიგნების სიმრავლეში რიგიან წიგნზე ორიენტაციის ალღო იგივეა, რაც გემისათვის კომპასი. პირველი საუკუნის ფილოსოფოსი სენეკაც წერდა: ისე, როგორც გაღიზიანებულმა კუჭმა არ იცის, რა საზრდო სჭირდება სხეულს, არც ახალგაზრდის გონებამ არ იცის, რა წიგნი სჭირდება მის სულს.

შერჩევითი კითხვისაკენ მოგვიწოდებდა ემილ ზოლა.

„რა კარგი იქნებოდა, რომ არსებობდეს მხოლოდ ცოტა, მაგრამ კარგი წიგნები“ — წერს შოპენჰაუერი. იგი თავის ფილოსოფოსობას უმადლის თავის მასწავლებელს, რომელმაც უანდერძა მას, რომ არ ეკითხა ფილოსოფოსებიდან პლატონისა და კანტის გარდა არავინ. მისი აზრით, თუ ყველა ფილოსოფოსის თვალით შევხედავთ სამყაროს, საკუთარი აზრი აღარ შეგრჩებაო. რამდენად სწორი აზრია ეს, სხვა ამბავია, მაგრამ გონებას რომ წიგნთან დამოკიდებულების მგრძნობიარე ნიუანსები გააჩნია — ეს ცხადია.

სტეფან ცვაიგს ორი დიდი აღმოჩენა მიაჩნია ყოველ აღმოჩენათა საფუძვლად. პირველი ესაა ბორბალი, რომელიც სივრცეში მოძრაობის საფუძველია, მეორე — წიგნი, რომელიც სულიერი მოძრაობის ფუძეა. იგი ირონიულადაა განწყობილი იმ თვალსაზრისის მიმართ, რომლის მიხედვით „წიგნების დრო წავიდა, ახლა სიტყვა ეკუთვნის ტექნიკას... რა ვიწრო შეხედულებაა, რა მოკლე მოსაზრებაა!“

კინოსა და ტელევიზიის გრანდიოზულ დამსახურებას ვინ დაამცირებს, მაგრამ ვისაც სურს ფანტაზიის ელასტიურობის ძალა არ დაჰკარგოს, მან გარკვეული ეკონომია უნდა გასწიოს დამზადებული, თვალის ფაქტად ქცეული წარმოდგენების მიმართ, რადგან ფანტაზია მას გარეთ გამოაქვს და ჰკარგავს შემოქმედებითი, ორიგინალური ენერგიის, წარმოსახვის ძალას.

წიგნი ენერგიაა, რომლის ათვისებას მრავალი იდუმალებანი გააჩნია.

ვახტანგ გოგუაძე

ერთი ქართული სიტყვის შესახებ

ირანში ყოფნისას ისფაჰანში გავიცანი ფერეიდნელი ქართველი გუგუნაშვილი. გამოვკითხე საქმიანობა. მიპასუხა შ ა წ ყ რ ო მ ა დ ვმუშაობო. ვერ გავიგე ქართული სიტყვის აზრი და გავამეორებინე, მაგრამ ამაოდ. მაშინ ვთხოვე სპარსულად ეთქვა. რანანდე ვარო. ყველაფერი ნათელი გახდა. რანანდე სპარსულად მძღოლს, შოფერს ნიშნავს.

აღმოსავლეთ საქართველოში, კერძოდ იმ რაიონებში, საიდანაც სამი საუკუნის წინ გადაუსახლებიათ ჩვენი თანამემამულენი, ტრანსპორტის ცოცხალ გამწევ ძალას—ხარს, ცხენს „უჭავრდებიან“ ან შეიძლება ითქვას „უწყრებიან“. საქართველოში როცა ცოცხალი ტრანსპორტის გვერდით მანქანა გაჩნდა, დაიბადა ახალი სიტყვა — მძღოლი, შოფერი.

ფერეიდნელ ქართველთა მეტყველებაში, როგორც ჩანს, სიტყვა შ ა წ ყ რ ო მ ა შინაარსობრივად ახლებურად დაიტვირთა და სიტყვა მძღოლის ფუნქცია იკისრა.

ნომადი ბართაია

რედაქტორი
ზ. ჭვანია

თბილისის სახელმწიფო უნივერსიტეტის სტამბა, ი. ჭავჭავაძის პროსპექტი 1.

შეკვ. 612, უე 07633